

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa M. J. i G.K. - J .

przeciwko W. S. i S. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 kwietnia 2012 r.,

zażalenia powodów na postanowienie o kosztach

zawarte w pkt. I. 2 i II. wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 19 sierpnia 2011 r.,

- 1) **odrzuca zażalenie skierowane do orzeczenia o kosztach zastępstwa procesowego w pierwszej instancji (punkt I ppkt 2)**
- 2) **oddala zażalenie w pozostałej części.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2011 r., Sąd Okręgowy, uwzględniając apelację pozwanych W. S. i S. S., w pkt I. zmienił wyrok Sądu Rejonowego z dnia 25 lutego 2011 r., w ten sposób, że w ppkt 1. oddalił powództwo M. J. i G. K. – J. o zapłatę solidarnie kwoty 18.469,75 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami oraz w ppkt. 2. zasądził od powodów na rzecz pozwanych kwotę 2.434 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, a w pkt II. zasądził od powodów na rzecz pozwanych kwotę 2.124 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej. Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach Sąd Okręgowy przyjął art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na postanowienia zawarte w pkt I. ppkt 2. oraz w pkt II powyższego wyroku pozwani wnieśli zażalenie, podnosząc błędne niezastosowanie art. 103 § 1 k.p.c. w sytuacji niesumiennego i oczywiście niewłaściwego zachowania pozwanych, którzy dali powód do wytoczenia powództwa, odmawiając zapłaty za usługi prawne, pomimo propozycji wystawienia faktury VAT, a następnie dopiero tuż przed końcem procesu, w piśmie z dnia 19 listopada 2010 r., wskazali na brak wystawienia tej faktury jako na przyczynę braku wymagalności zapłaty za świadczone usługi, ewentualnie błędne niezastosowanie art. 102 k.p.c. w sytuacji, gdy pozwani sami wywołali sytuację (brak wystawienia faktury VAT przez powodów), na którą powołali się później w celu oddalenia powództwa z uwagi na jego rzekomą przedwczesność. Z tych przyczyn pozwani wnieśli o uchylenie zaskarżonych postanowień i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ pkt 2 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalony został pogląd, podzielany także w niniejszej sprawie, zgodnie z którym ścisła wykładnia tego przepisu nie dopuszcza zaskarżenia zażaleniem do Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji o kosztach procesu poniesionych przed sądem pierwszej instancji w razie zmiany przez sąd drugiej instancji rozstrzygnięcia do istoty sprawy. W takim wypadku uprawnienie strony do poddania kontroli instancyjnej orzeczenia o kosztach procesu

poniesionych przed sądem pierwszej instancji, wynikające z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP, wyczerpuje się w możliwości zaskarżenia tego rozstrzygnięcia jedynie do sądu drugiej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 czerwca 2010 r., II CZ 45/10, OSNC 2010, nr 12, poz. 171; z dnia 24 września 2010 r., IV CZ 60/10, nie publ.; z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CZ 103/10, nie publ.; z dnia 1 czerwca 2011 r., II CZ 18/11, nie publ.). W rozpoznawanej sprawie powodowie zaskarżyli zażaleniem także postanowienie zawarte pkt I. ppkt 2. wyroku Sądu Okręgowego, dotyczące kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Rejonowym. Rozstrzygnięcie to niewątpliwie wchodzi w zakres kosztów procesu poniesionych przed sądem pierwszej instancji i wobec tego zażalenie w tej części, jako niedopuszczalne, podlega odrzuceniu na podstawie art. 373 w zw. z art. 370, 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c.

Błędne niezastosowanie art. 103 § 1 k.p.c., także przez Sąd Okręgowy, powodowie wiązali ze zbyt późnym powołaniem się przez pozwanych na brak wymagalności dochodzonego roszczenia, co ostatecznie stało się przyczyną zmiany wyroku Sądu Rejonowego i oddalenia powództwa. Stanowisko to należy uznać za nietrafne. Dowód w postaci odpisu dokumentu obejmującego umowę łączącą strony, zawierającą w § 5 postanowienie, z którego Sąd Okręgowy wywiódł brak wymagalności dochodzonego roszczenia, został powołany już w pozwie i do niego załączony. Nie wchodziło zatem w rachubę podnoszone w uzasadnieniu zażalenia celowe powoływanie przez pozwanych dowodów z opóźnieniem. Z kolei w piśmie procesowym z dnia 19 listopada 2010 r., w którym pozwani podnieśli zarzut braku wymagalności dochodzonego roszczenia, powołali się nie tylko na stosowany zapis umowy, ale także na treść wyjaśnień powoda złożonych na rozprawie w dniu 5 października 2010 r. Powodowie mieli możliwość wypowiedzenia się odnośnie do tego zarzutu i uczynili to na rozprawie w dniu 18 lutego 2011 r., na co wskazuje treść pisma procesowego złożonego przez nich na tej rozprawie. Z tych względów brak jest podstaw do przyjęcia, że uwzględnienie przez Sąd Okręgowy wniesionej przez pozwanych apelacji, zarzucającej nieprawidłową ocenę co do spóźnionego powołania zarzutu braku wymagalności dochodzonego roszczenia, i wynikająca stąd zmiana wyroku Sądu Rejonowego polegająca na oddaleniu powództwa, związane były z niesumiennym lub oczywiście

nieprawidłowym postępowaniem pozwanych, mogącym uzasadniać zastosowanie art. 103 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Odnosząc się z kolei do podniesionego w zażaleniu ewentualnego naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 102 k.p.c. wskazać należy, przepis ten zawiera uprawnienie sądu o charakterze dyskrecyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, nie publ. oraz z dnia 1 grudnia 2010, I CZ 142/10, nie publ.). Ocena co do tego, czy w danej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c. oparta jest na kryteriach słusznościowych. W niniejszej sprawie nie można przyjąć, aby wywołanie przez pozwanych sytuacji, w której powodowie nie wystawili faktury za świadczone usługi, stanowić mogło okoliczność przemawiającą za naruszeniem tego przepisu przez Sąd Okręgowy przez jego niezastosowanie.

Z tego względu Sąd Najwyższy oddalił w tej części zażalenie powodów na podstawie do art. 398¹⁴ zd. pierwsze w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.